

Iz celega sveta.

Sv. poslednje olje in Napoleon. General Mont-holon piše o Napoleonovih zadnjih urah tudi to-le: „Napoleon je prejel sv. poslednje olje, nato mi je pa rekel: Zdaj sem pa popolnoma srečen, ko sem izpolnil svoje verske dolžnosti. Želim Vam, general, isto srečo, kadar boste na smrtni postelji. Bil sem potreben, kajti jaz sem Italijan, sin Korzike. Moč človeka omami, bil sem pa vendar zmerom veren; glas zvo-na me je razveselil, pogled duhovnika me je ganil. Mislim sem vse prikriti, pa to bi bila slabost. Jaz ho-čem izkazati čast Bogu... General, zapoveste, da bo-do za-me molili... Bog mi sicer ne bo več podelil zdravja, vendar ga hočem še prositi.“

Ce se človek premaga... Nedavno se je peljal duhovnik iz Milana v Rim. Ko se je ustavil vlak v Florenci, odpre izprevodnik železniški voz, da bi vstopil neznan tujec, ter reče: „Tukaj je samo en pot-nik, prostora dovolj.“ Novodošli gospod pogleda v voz iz se zgrozi: „Fuj, ne! Si... m... se ne vozim; dajte mi drug prostor!“ Duhovniku je zavrela kri, hotel ga je po zaslugi zavrniti, ali premagal se je in nasmejal, češ, tako komedno se že izlepa pisem voz-il kot danes. Na celi poti samostojni voz. „Antikleri-kalni“ gromovnik je izginil z nevšečnim obrazom. Ko je pridrdral vlak na rimsko postajo, izstopi duhovnik: tu se mu približa oni tujec iz Florencie, da bi mu po-magal, ter pravi: „Oprostite, bil sem zelo neuljuden do Vas. Ako bi me bili Vi posnemali, ne vem, kaj bi se bilo zgodilo; v svoji nagli jezi bi se bil preveč spo-zabil... Vaše mirno obnašanje, Vaša potrpežljivost in pohlevnost me je pa premagala. Oprostite mi...! Mene čaka zunaj voz, ali Vas smem peljati do Vaše-ga hotela?“

Moč krščanskega življenja. Novi škof iz Tole-đo, O., Rt. Rev. Schrembsl je povedal v Tiflinu, O., pri birni ta-le dogodek iz lastne izkušnje: „Ko sem bil župnik v Manistique, prišel je k meni minister, ki me je prosil pouka v kat. veri, češ, da hoče posta-ti katolik. Seveda sem mu z veseljem ustregel. Ven-dar me je gnala radovednost, kaj je tega moža pripe-ljalo do tako odločnega koraka, pustiti svojo vero in vstopiti v katoliško cerkev. Nekega dne sem ga vpraš-al po tem. — „Ako hočem povedati naravnost“, pra-vi minister, „bila je to neka irska služkinja, katero sem imel v hiši. Videl sem to dekletce, kako lepo in čisto je živela, kako vestna je bila v izpolnjevanju svojih verskih dolžnosti, kako je v nedeljo zgodaj v-stala, da je opravila vse delo preje, da je mogla ob 8. uri k sv. maši. Občudoval sem jo in strogo pazil na vse njeno življenje. Kolikor bolj sem jo opazoval, tem bolj sem občudoval vse njeno življenje in toliko bolj spoštoval. In vprašal sem se, kaj nagiba to dekletce, da tako lepo živi? In posledica tega — da sem tudi jaz katolik.“ — „Tako nisem bil jaz“, pravi škof, „ki je tega ministra izpreobrnil, temveč to je bilo pri-prosto dekle, to je bil krasen vzgled njenega življenja po veri.“

To je prava Američanka! Nek ameriški ženski list je razpisal nagrado za najboljše spise gospodin-j, kako so preživele počitnice. Opravičeno se je med dru-gimi priznala nagrada naslednjemu pismu, ki ga je poslala neka gospa iz Wyominga: „Jaz sem žena ži-vinorejca in kmečka hči in vem, kaj se pravi od ra-nega jutra do poznega večera delati. Vedela sem tu-di, da bi se na dopustu do smrti dolgočasila brez de-la. Zato sem predlagala svojemu možu, da se čez po-čitnice vdinjam pri njem kot navaden delavec, saj mu

tako nikdar ni dovolj „rok“. Nato sem najela za gospo-dinjska dela posebno oskrbnico in ji naročila, da me za nobeno stvar ne sme vprašati, ker hočem prežive-ti počitnice prosta vseh gospodinjskih stvari. Drugo ju-tro sem si na vse zgodaj oblekla plave delavske hla-če in enak jopič, pokrila glavo s širokokrajnikom in šla kositi. Zvečer sem morala še opraviti konje in se nato prav trudna vlegla k počitku. Naslednje jutro sem svoje ude komaj še čutila, vendar sem ostala pri delu; kosila sem ravno tako kakor vsak drug delavec in ponoči sem izvrstno spala. Tako sem delala dan za dnem svojih 10 do 12 ur in se tako izvrstno poču-tila kakor že dolgo prej ne. Na koncu mojega trite-denskega dopusta mi je mož izplačal zaslužek. Iz te-ga sem plačala najeto oskrbnico, pa mi je še za vsak den dopusta ostalo po 8 dolarjev. Nato sem se s po-dvojeno vneemo lotila gospodinjsva in lahko rečem, da sem se mnogo bolje odpočila, kakor bi se bila, ako bi bila lenarila v viseči mreži in čitala povesti.“

V Rusiji živi še 25 oseb, ki so se udeležile le-ta 1812. vojske proti Napoleonu I. Komisija, ki ji je naročeno, da dobi osebe, ki so se same udeležile voj-ske leta 1812. proti Napoleonu I., je dobila še 25 živih očividecev od takratne rusko-francoske vojske. Med nji-mi je komisija 10 oseb izpovedala svoje spomine: Kmet Juk, 110 let star, je nabiral po bitki pri Kulevu krog-le; neki drugi 108letni kmet se je udeležil bitke pri Kliaspiči, 112letni kmet Akim se je udeležil štirih bitk, 120letni kmet Tette se je udeležil zasledovanja Napoleona I.

Redka bolezen. Pred 9. leti je prišel v bolniš-nico sv. Luke v St. Paulu v Ameriki na bergljah te-daj 15 let stari Karol J. Murphy iz Marshfielda. Od tega časa leži neprestano v postelji vsled dosedaj še nedognanega vzroka bolezni. Njegovo telo postaja ve-dno bolj odrevenelo, ali trdo tako, da se bode spre-me-nilo sčasoma in trdo koščeno maso. Zdravniki so mne-ja, da bode pomilovanja vredni bolnik okamenel te-kom enega leta, smrt bo nastopila tedaj, ko okamen-i tudi srce. 24letni živi mrlji je že popolnoma oslepel; pripravljen je vedno na smrt. Čudno pri tem je, da leži pri svojih stariših njegov brat vsled slične bole-zni.

Samokres in sv. obhajilo. 60letna poštena gos-pa v Montrealu, kjer je bil leta 1910. svetovni evha-ristični shod, je šla v svojo špecerijsko trgovino v u-lici sv. Krištofa. Komaj je odprla prodajalniške pro-store, že stopi za njo neznan mož, star okrog 25 let. „Kaj želite gospod?“ ga nagovori žena. Namesto od-go-vora potegne neznanec revolver iz nedrja, nastavi na-njo in veli: „Denar ali pa življenje!“ Gospa je o-stala hladnokrvna in mirna ter reče: „Pa vendar ne boste tako drzni, da bi me brez vzroka umorili!“ — „Hitro denar sem!“ — „Ga nimam“, odvrne gospa. — „Tukaj odprite blagajno, če ne...!“ — „Tega ne storim!“ — Nato tujec: „Posteklice si sami pripišite!“ Med tem pogovorom se je tresel tujec po vsem živo-tu. — Žena ga pogumno zavrne, rekoč: „Revež! Glej-te, kako trepetate! Poglejte mene, nič se ne bojim, in prav nič nisem v zadregi. Danes jutraj sem bila pri sv. obhajilu, pripravljena sem na smrt.“ — Ta o-dločnost in neustrašenost pogumne žene je divjaka po-polnoma zbegala, pogum mu je upadel, obrnil se je in zbežal.

Najstarejši Amerikanec. Najstarejši prebivalec ameriških Združenih držav je glasom poročila zve-znega urada Indijancev Cherokee Bill v Grand Junc-tion, ki je postal 30. junija star 115 let. Kljub visoki starosti je še jako trden. Zadnjih pet let dela v ne-kem njujorskem skladišču, prej pa je delal 10 let v

nekem rudniku. Cherokee Bill vstane vsako jutro ob 6. uri, ob 7. se poda na delo in dela do 6. ure zve-čer.

Padla s cerkvenega stolpa. V Hausu na Gor. Stajerskem so popravljali zvonik na farni cerkvi. Pri tem delu sta bila tudi zaposlena zidarja Alojzij Rei-ter in Peter Aichmann. Stala sta pri delu v leseni pripravi, ki je bila od znotraj zvonika pritrjena za vrh. Vrv pa se je naenkrat odrgala in zidarja sta pa-dla skupno s pripravo kakih 25 metrov globoko. Rei-ter je dobil težke poškodbe, Aichmann pa se je ubil.

Spremembe kazenskega zakona in kazensko-pravnega reda. Poslanska zbornica je sprejela dne 14. maja 1912 zakon, ki spreminja nekatere točke do-slej veljavnega kazenskega zakona in kazenskoprav-nega reda. Ta zakon je sedaj potrdil cesar in je po-stal pravomočen. Spremenjene točke sicer ne pomenja-jo velikega napredka, ali vendar jih lahko pozdrav-ljamo z veseljem. Novi zakon ublažuje dosedanje do-ločbe o brezpogojni prisoji preiskovalnega zapora in določa, da se v slučaju obsodbe všteje čas, ki ga je predsedal obtoženi v preiskovalnem zaporu, k odmerje-ni kazni. Taka določba je pri tujih državah že dolgo časa v veljavi, pri nas smo seveda bolj počasni. Ze-lo človekoljubna je tudi določba novega zakona, da dobi kaznjenelec dopust v slučaju, da mora urediti va-žne družinske zadeve; na novo ureja zakon določbe o denarnih kaznih in o nastopu kazni. Poslanska zbor-nica je izvršila s tem zakonom dobro delo; upamo, da ga ne pokvari pravosodni minister s prestrogimi izvršilnimi odredbami in da ne bodo sodnije ozkosr-čno tolmačile besed.

Kako branijo odvetniki svoje ljudi. V neki knjigi je objavljen iz peresa odvetnika članek, ki se bavi s sredstvi, katerih se poslužujejo odvetniki v obrambo svojih klijentov (ljudi, katere zagovarjajo), da ganejo porotnike in jih omeheajo, da je obtoženeec ali popolnoma oproščen, ali dobi le neznatno kazen. Odvetnik G. B. Zappoli na Italijanskem je začel ne-koč neznansko jokati, ko je imel začeti govor v o-brambo obtoženece, ki je bil obtožen umora. Tolažili so ga in vpraševali, zakaj joče. „Jočem“, je rekel, „ker ne vem kako dobiti potrebne besede, da bi reš-il nedolžnega človeka“. Obtoženeec je bil oproščen. — Neki drugi odvetnik je imel braniti zločinca, ki je u-bil človeka z namenom, da ga okrađe. Prišel je k razpravi ves bleb in izmučen, prijatelji so ga držali. Začel je govoriti s tihim, slabim glasom: „Tri dni ni-sem nič jedel. Hotel sem poskusiti lakoto, da morem presoditi, kam vse more zapeljati človeka. Sedaj mi je povsem jasno, kako se more vsled neizprosne po-trebe želodca postati razbojnik in tat.“ Obtoženeec je dobil najmilejšo kazen.

Zastrupljena cigareta. Med Debrecinom in Na-gykárolyjem na Ogrskem sta dva doslej še neznana lopova na posebno zvit način oropala trgovca Desi-derja Mandla. Pridružila sta se trgovcu kot trgovska potnika. Med pogovorom pa je eden izmed lopovov po-nudil trgovcu svoje cigarete. Vsi trije so kadili. Oni del cigaret, katere je ponudil lopov trgovcu, je bil za-strupljen. Kmalu je postal trgovec nezavesten. Ko se je zbudil, ni bilo lopovov nikjer več, pa tudi ne trgo-veče denarice z 20.000 kronami.

Strašna smrt železničarja. Na železnici v Knit-telfeldu se je zgodila dne 2. avgusta strašna nesreča. Skladniški delavec Henrik Petrič je šel čez progo, se spodtaknil in padel. V istem hipu je privzela lokomo-tiva s par vozovi ter šla preko Petriča. Prerezala mu je telo na dvoje in je bil na mestu mrtve. Petrič za-pušča ženo in pet otrok. Bil je rodom Slovenec.

PODLISTEK.

Prijatelji pomagajte!

(Cajte, čujte, kaj žganje dela. A. M. Šlomšek, 1847)

Nobena strast človeka toliko ne strati in ne po-živini, kakor pijanost. Pijanci zapijejo pamet in so svoji lastni pogost. Pa drugi ubijalci. Dasiravno ta-kih ubijalcev ne obešajo, božji pravici vendar ne bo-do utekli. Le poslušajte!

Na Koroškem, blizu Kranjskega, kopljejo rudar-ji rudo. Med njimi je delal pridlen mož, pa z njimi ni pijančeval; treba mu je bilo skrbeti za ženo in otro-ke. Rekli so mu, da je škopec. On se pa za vse to ni zmenil, tudi ni krvavo zasluženega denarja zapiljal, kakor njegovi tovariši.

Pretečeno zimo izvedo, da bo šel delat v drugo jamo, ter ga siloma nagovorijo, da jim plača za od-hodnico poliček žganja, naj bi bili židane volje. Pa kaj bo poliček žganja za ljudi, ki pijo žganje kakor vodo! — Vložijo in sklenejo svojega tovariša prav hudo vpijati. Siromak ga je res preveč potegnil, re-koč: saj velja moje denarje! Pa hitro ga je žganje goljufalo. Ne držijo ga noge, ne nosi mu glava; celo jezik se mu ne obrača. Vleže se in hoče pijanost pre-spati. Hudobneži mu pa ne dajo pokoja, temveč ga po sili z žganjem tako nalijejo, da se več ne zave. Nato ga s črnimi prti pokrijejo in se na njim dere-jo, kakor bi nad mrlcem bilje peli. — Oh, le pre-hitro se je šala izpremenila v žalostno resnico!

Mož se zdrami, spomni žene in otrok, ki jih skrbi po očetu ter počasi, čeravno ves moker, koleha proti domu. Doma se vleže in ne vstane več, in v par dneh ga pogrebci ponese na pokopališče; uboga vdova in pa dvoje zapuščenih sirot za rajnim joka in stoka. Tako se vražji smeh izpremeni v žalost in jok, in vsem tistim ostro šibo žuga, ki siliho piti ter se jim dobro zdi, če tovariša upijajo.

Goreče so gospod župnik na črnem grobu pove-dali, da je vsem napravilo globok vtis; pa kaj poma-ga, ker se beseda, še tako lepa in sveta, takih brez-dušnikov ne prime, ki se je otrsejo in potem še hu-jšo pijejo! Pijanec se še-le izpreobrne, kadar se v ja-mo vrne.

V črne bukve pa zaslužio, da jih zapišemo, naj jih berejo, ki preradi piti dajejo, pa še rajši piti sili-jo. Prisiljena reč ne stori dobrega in Bog nas varuj take dobre volje!

Črne bukve.

(A. M. Šlomšek: Novic, 1846).

Strašen ogenj, doma iz samega pekla, sega po naših krajih. Ne prijava se strehe, ne sten, ampak ljudi. Veliko tisoč in tisoč jih časnno in večno gori, ter se jih od leta do leta več vnema. Ako se ne zdru-žimo, ta kužni ogenj pogasiti, nam hoče v kratkem naš zaroč ugonobiti. — Usmilite se, usmilite se vi prija-telji in pomagajte gasiti!

Kje pa je ogenj? — vprašate. Pri gostilnah in na polju, po shodih in domačijah — žganje na mi-zi in po omarah, ki ga ljudje ne po kupicah, ampak le po poličkih čedalje bolj pijejo; in več ko ga spi-jejo, hujše gorijo, pamet in zdravje — dušo in telo izgubi-jo. Povejte, ali ni žganje iz pekla doma — očitno de-lo satana? — peklenška pijača, ki se naše dni po sve-tu vozi in ljudi moti? —

Hudič je bil od nekda goljuf in lažnjivec in je še. Dandanes ljudi z žganjem goljufa — za premože-nje in poštenje, ki se pri žganju zapravi; goljufa za zdravje in življenje, ki se z žganjem okrajuje; go-ljufa za srečo zakonsko in otroško, ki se v žganju iz-gubi; goljufa za časno in večno veselje, — pa le ta-ji, da ni žganje škodljivo. Oj peklenški lažnjivec, ki to govori in trdi da žganje piti ni greh! — „Potem bi tudi ne bilo greh, jemati strup.“ Taka pijača mlo-teče, pravi sv. Duh, poslednjič pa opeče ko strupena kača,

Kristus je prišel na svet, dela hudičeva pokon-čevati; in mi vsi, ako smo pravi kristjani, si moramo pomagati in ne poprej nehati, dokler žganjepitje iz svoje liše in vasi, iz župnije in domačije, ne odpra-vimo, naj velja kar hoče. Bratovščino sv. Janeza ho-čemo pri nas začeti, kakor jo po drugih deželah ima-jo — družbe treznosti narediti in si mož-beseda biti, žganja ne okusiti, ne kupiti, ne prodati, ne ponuditi; ne vzemi v službo ne hlapca ne dekle, ki pijeta žga-nje; ne težaka, ne rokovalca najeti, ki brez žganja ne dela; tudi sedeti ne poleg žganjepivea ali pivke, kakaj kužna bolezen je to.

Naj reče kdo kar hoče: kdor je Kristusov, naj pomaga, kar je mogoče, da žganje med nami ne bo, kakor v lekarnah zraven mišnice in pa po tovarnah poleg hudičevega olja — tamo naj žganje rabijo!

Kadar se bo poslednjemu žganjarju pečnica po-drla, in krčmarju, ki toči v krčmi žganje, poslednja steklenica brinjeveca strla, bode še-le naše delo dokon-čano. Poprej ne smemo neliati! Bog nam pomagaj! Za to vas prosi vaš znani prijatelj Ljubomir.

Smešnice.

Tat in gospodar.

Tat je ukradel gospodarja neko jutro ves špel, ki je visel na podstrešju v sušilnici. Ko pride doli v vežo, sreča gospodarja, ki je prišel ravno domov. Pre-meteni tat pa se je hitro izvil iz zadrege. Prosil je go-spodarja: „Gospod, ali bi smel za nekaj časa shrani-ti tukaj ta špel?“ — Gospodar: „Le pojdi, od koder si prišel, kaj boš tu-le mastil!“ — „Je že dobro“, od-vrne tat in jo pobriše, kolikor so ga nesle noge in ko-likor mu je dopuščala teža.

Ranjenee.

Grof pade čez stopnice in se vali doli. Sluga prihitel in zakliče: „Ali se je Vaša grofovsko milost pobila?“ — „Moja milost“, reče grof, „se ni pobila, ampak moja glava je vsa potolčena.“